

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2021.61.3-19>

УДК 72.01

Яблонська Ганна Дмитрівна,
кандидат архітектури,, професор
кафедри інформаційних технологій в архітектурі
Київського національного університету будівництва і архітектури
yablonskaya.a@gmail.com
orcid.org/0000-0003-1039-259X

АРХІТЕКТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДМИТРА ЯБЛОНСЬКОГО. З НАГОДИ 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

Анотація: присвячується діяльності архітектора Дмитра Яблонського, українського вченого, засновника нових напрямків в теорії архітектури, автора книги «Порталы в украинской архитектуре», піонера масового житлового будівництва, дослідника, організатора, фахівця з кількісних методів оцінки та моделювання, громадського діяча і храмовбудівника. Надається уявлення про його діяльність, як таку, і про її основні етапи: дослідженню пам'яток архітектури України 17–18 ст.; участі в проектуванні перших серій та розробці основ типології житла; застосуванню системних методів і програмування; створенню перших церков в пострадянській Україні.

Ключові слова: пам'ятка архітектури; українське бароко; масові серії; типологія житла; методика проектування; системний підхід; храмовбудівництво.

Вступ. 28 вересня 2021 виповнилось би 100 років з дня народження Дмитра Яблонського (1921–2001), якій більше ніж 60 років плідно і наполегливо працював в різних напрямках архітектурної діяльності – досліджував пам'ятки архітектури, розробляв перші житлові серії, стояв у джерел типології житла; був засновником системних та математичних методів в архітектурі та автором методики проектування з застосуванням ЕОМ; приймав дієву участь в створенні нормативно-законодавчої бази житла України. А також, вже наприкінці життя, став першим серед архітекторів України, хто почав відроджувати культуру проектування та будівництва церков та храмів.

Діяльність. Яблонський Д. Н. - архітектор, художник, вчений, педагог, доктор архітектури (1974), професор (1978), член Союзу архітекторів УРСР (України), експерт ВАКу СРСР (1981-1991) і України (1995-2001), вчений секретар УАА

(з 1992), член НС архітекторів і урбаністів України, член Комітету з присудження Державних премій України в галузі архітектури (з 1996), заслужений архітектор України (1999) [1].

Дмитро Яблонській народився в Смоленську, в родині інтелігентів-вчителів. В 1937 р. поступив в Київській художній інститут. В період II світової війни продовжував навчання в Самарканді, у повоєнний час закінчив інститут (1946), де отримав диплом архітектора-художника з відзнакою. В 1946 році Д. Н. Яблонського було запрошено на роботу до Академії архітектури УРСР, де він вступив до аспірантури, яку закінчив в 1953 р. Д. Н. Яблонській почав працювати у Академії архітектури, в майстерні В. І. Заболотного. В ті часи він багато їздив по країні, вивчаючи, фотографуючи, роблячи обміри, графічні та акварельні малюнки пам'яток архітектури Українського бароко. На основі цього матеріалу була захищена дисертація (1953) і видано книгу «Порталы в украинской архитектуре» (1955). У АА УРСР пропрацював до 1963 р., а потім, у зв'язку із реорганізацією, був переведений до новоствореного інституту КиївЗНДІЄП, де відбувалася його подальша 36-річна наукова і проектна діяльність до 1999 року. У 1974 р. захистив інноваційну докторську дисертацію «Количественные методы решения задач типологии жилища», в якій заклав основи методики проектування житла на основі математичних методів та кібернетики. Розвиваючи та поглиблюючи цю методику, керував практичними і науковими розробками в галузі масового житлового будівництва на протязі майже тридцяти років. З 1983 року Яблонській був запрошений в КІБІ, де започаткував нову дисципліну "Кількісні методи архітектурного проектування". Він автор більше ніж 70-ти наукових праць, учасник та організатор незлічених конференцій та симпозіумів, що проходили, як в СРСР, так і закордоном, а потім і в незалежній Україні. Під його керівництвом було підготовлено багато вітчизняних кандидатів та докторів архітектури. Він був членом експертної ради ВАК СРСР (1981-1991), а потім і України (1995-2001). Одночасно Яблонській активно працював над законодавчою та нормативною базою житлового будівництва, є одним з авторів розробки основних положень державної житлової політики незалежної України (1990 -1999). А з середини 80-х років архітектор став одним з перших, хто почав проектувати православні храми та сприяти їх будівництву в Україні, і цю роботу продовжував до кінця свого життя. Одночасно приймав участь в суспільно-політичному житті незалежної України. Був членом «Народного Руху України» часів Чорновіла, брав активну участь у заходах по відновленню та збереженню української культури та її архітектурної спадщини [2].

Інститут
Аспірантура
Малювання,
Проектування
Робота в АС і А УРСР
Дослідження пам'яток
Кандидатська дисертація
Видання монографії
Творча діяльність
Участь у конкурсах

Фахові закордонні поїздки
Експериментальні проекти
Індустріальне будівництво
Перші масові серії
Типологія житла

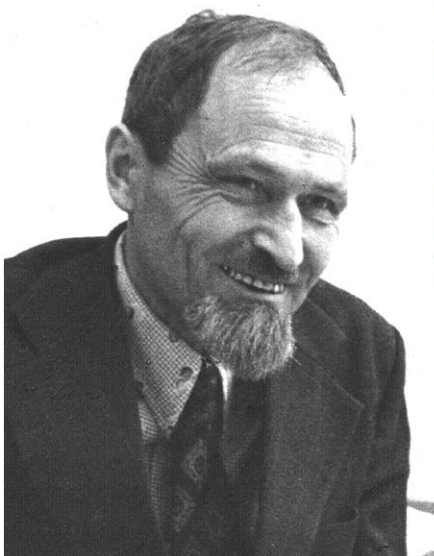
Організація наукової роботи
Рецензування наукових праць
Експерт ВАКу СРСР і України
Член спеціалізованих рад
Нормативні документи

Автоматизовані системи
Типізація житла
Демографія
Соціологія
Економіка
Конструювання
Індустріальні технології
Експериментальні проекти
Методологія проектування
Система «Мобіль»

Нові напрямки теорії
Методи проектування з ЕОМ
Програмування, моделювання
Методи прогнозування
Системні методи
Комплексна оцінка житла
Методи автоматизації
Статті, книги, конференції
Докторська дисертація
Фахові закордонні поїздки
Впровадження в практику

Викладання в інституті
Розробка нової дисципліни
Читання лекції
Просвітницька діяльність

Законотворча діяльність
Державні програми
Участь у конкурсах
Статті, книги, виставки
Рецензування проектів
Фахові закордонні поїздки
Керівництво аспірантів
Консультації докторантів
Проектування церков
Участь в будівництві церков
Захист пам'яток архітектури
Свято-Георгіївський храм
Просвітницька діяльність
Громадська діяльність
Політична діяльність

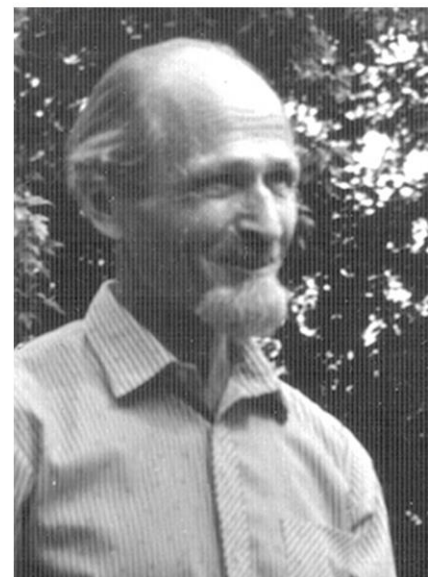
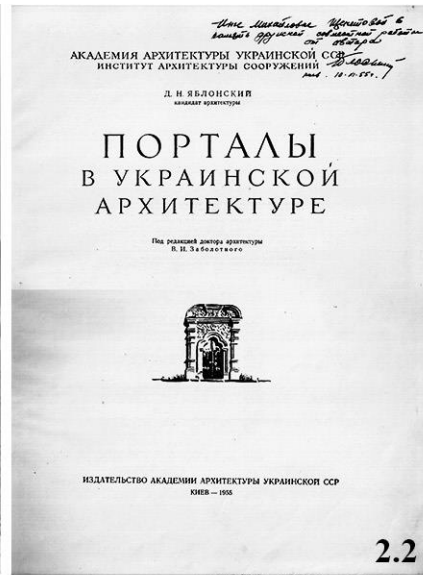

Рис. 1 Архітектурна діяльність та напрямки фахових інтересів Яблонського Д. Н.
Фото з родинного архіву

Портали. У повоєнні роки Академією архітектури УРСР було прийнято рішення провести масштабне дослідження: задокументувати, описати, проаналізувати та систематизувати архітектурні споруди в Україні, що залишилися після руйнації 20-х–40-х років. До цієї роботи були залучені молоді архітектори: Г. Логвин, В. Самойлович, Ю. Нельговський, П. Юрченко, П. Макушенко, Д. Яблонський. Ця робота стала основою для наступних історико-архітектурних досліджень пам'яток України і до цього часу активно використовуються при відновленні і реконструкції [3]. Так обміри, малюнки та креслення Яблонського були використані в відновленні брами Заборовського у Софії Київській, трапезній Видубицького монастиря та реконструкції Мгарського монастиря. Дмитру Яблонському, тоді аспіранту В. Г. Заболотного, було доручено дослідження пам'яток Лівобережної України періоду XVII-XVIII ст. Переважно самостійно він їздив по Наддніпрянщині та Слобожанщині, від села до села, від містечка до містечка, часто автостопом, шукав, а потім детально обміряв, замальовував, фотографував напівзруйновані споруди. В ході цього дослідження ним було встановлено зв'язок між національним, культурним і релігійним життям країни XVII ст., відновлення якого відбувалися переважно за часів гетьмана Мазепи; вподобаннями і можливостями замовників та майстрів-будівельників; технологіями зведення з цегли та оздобленням фасадів за допомогою тиньку для захисту та активного декорування при зведенні нових та перебудові старих, часів Київської Русі, монастирів, церков та ін. споруд. З'єднання цих обставин і призвело, всього за кілька десятиліть, до появи такого унікального явища, як українське бароко в архітектурі [4]. Підсумком цього дослідження стала дисертаційна робота «Порталы украинской архитектуры XVII-XVIII вв.», захищена в 1953 році, яка була проілюстрована авторськими малюнками, акварелями, кресленнями. І Академією архітектури було прийняте безпрецедентне рішення про видання цієї роботи у вигляді альбому «Порталы в украинской архитектуре» [5], в кількості 4500 екз., яка побачила світ у 1955 році, і весь тираж якої, окрім кількох десятків екземплярів, було цього ж року знищено після постанови ЦК КПРС і РМ СРСР 1955 року № 1871 «Про усунення надмірностей у проектуванні та будівництві» [6]. Про цю книгу і її сумну долю потім ходили легенди. Але зберіглася велика папка з матеріалами цієї унікальної праці, яка, згодом, набула ще і самостійної художньої цінності. До кінця життя Яблонський мріяв про перевидання цього альбому. І нарешті, в 2019 році, донькою архітектора, Ганною Яблонською було здійснено нове високохудожнє видання «Архітектура українського бароко. Акварелі, малюнки, креслення Дмитра Яблонського» [7], куди увійшли всі авторські матеріали, що відносилися до архітектури Українського бароко, оригінали яких зберіглися у родині [8].

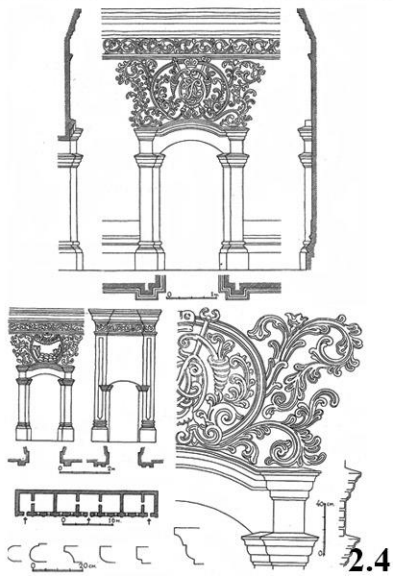
2.1

2.2

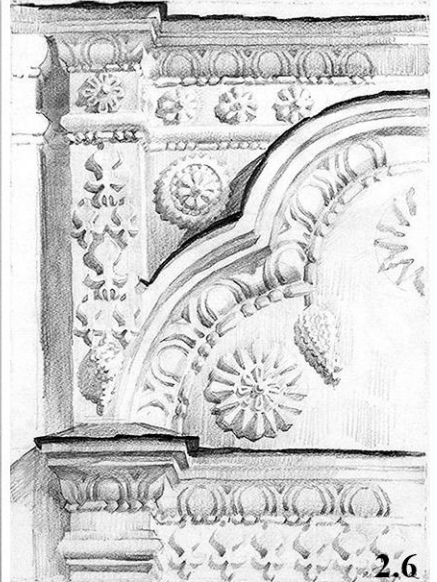
2.3

2.4

2.5

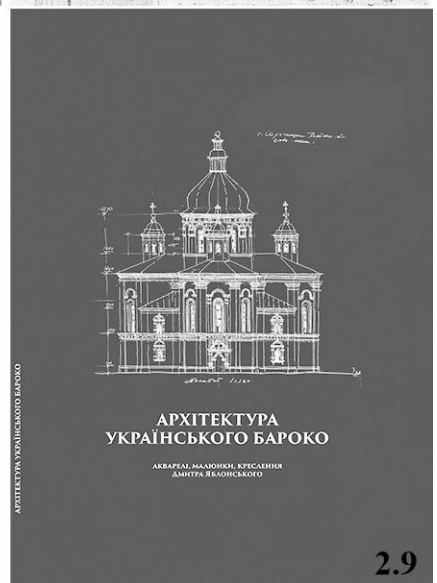
2.6

2.7

2.8

2.9

Рис. 2 Портали: 2.1 Яблонський Д. Н. в 1953 р.; 2.2 Титул альбому «Портали в українській архітектурі», 1955; 2.3-2.6, 2.8 – малюнки та креслення Яблонського Д. Н. до книги; 2.7 зліва направо Д. Н. Яблонський, Г. Н. Логвин, П. Г. Юрченко, церква в Сорочинцях, поч.50-х. Матеріали і фото з родинного архіву

Житло. З 1953 року, Яблонський змінює напрям діяльності, і з головою поринає в нову роботу: освоєння індустріального житлобудівництва, яке з середини 50-х років стало актуальним і соціально значущим завданням архітектури. Вже на початку 60-х він став визнаним лідером нового напрямку в типології житла і практиці індустріального будівництва. Яблонський займався великоблочним і панельним житловим будівництвом для міст УРСР. Під його керівництвом, і при його безпосередньої участі, розроблялися експериментальні проекти та перші українські житлові серії [9, 10, 11, 12, 13].

Він активно займається впровадженням прогресивних рішень в масове будівництво. Це перші в Україні великоблочні житлові будинки в Жданові, 1952-1956 рр.; уніфікована серія, 1954-1958 рр.; експериментальні житлові будинки в Києві та Харкові з квартирами породинного заселення, 1957-1959 рр.; експериментальний житловий будинок з гнучким плануванням квартир по вул. Олексіївської №14, в Києві, 1959-1961 рр.; серія експериментальних будинків з широким кроком повздовжніх стін, 1960-1963 рр.; серія типових проектів житла з квартирами породинного заселення (серія 480А); секційні житлові будинки підвищеної поверховості для міст УРСР, 1963-1965 рр.; точкові будинки підвищеної поверховості, 1964-1967 рр.; експериментальні будинки з об'ємних блок-кімнат для Кременчуга та Дніпропетровська, 1965-1969 рр.; серія будинків касетної технології для будівництва в УРСР, 1971 р. Неповний перелік цих об'єктів, створених за десять років, вражає. Паралельно з проектуванням, Яблонський почав розробляти типологічні принципи утворення житла на засадах демографії, соціології, економіки і технології, а згодом, вже з середини 60-х років, почав займатися створенням методики проектування з застосуванням системних підходів, моделювання, комбінаторики та кібернетики.

Проведені Яблонським науково-методичні розробки і досвід в типізації, індустріалізації та уніфікації житла, стали основою для створення методології управління проектно-будівельним комплексом індустріального житла (з 1981 р.) - системи "Мобіль". Вона передбачала невелику кількість типорозмірів елементів панельного будинку, була гранично технологічна і дозволяла, для різних природно-кліматичних умов та віддалених районів СРСР, швидко створювати будівельну базу і вирішувати актуальні житлові проблеми, сприяючи поліпшенню умов проживання населення. На підставі цієї системи були розроблені 15 регіональних серій, шість з яких були реалізовані: у Ніколаєвську-на-Амурі, в Жанатасі, Шадринську, Алапаєвську, в Київській обл., Баку, Кулябі та ін., і така географія вражає. У цей період Яблонський постійно їздив неосяжними теренами СРСР, особисто допомагаючи впровадити і налагодити будівельне виробництво серій цієї системи [14, 15].

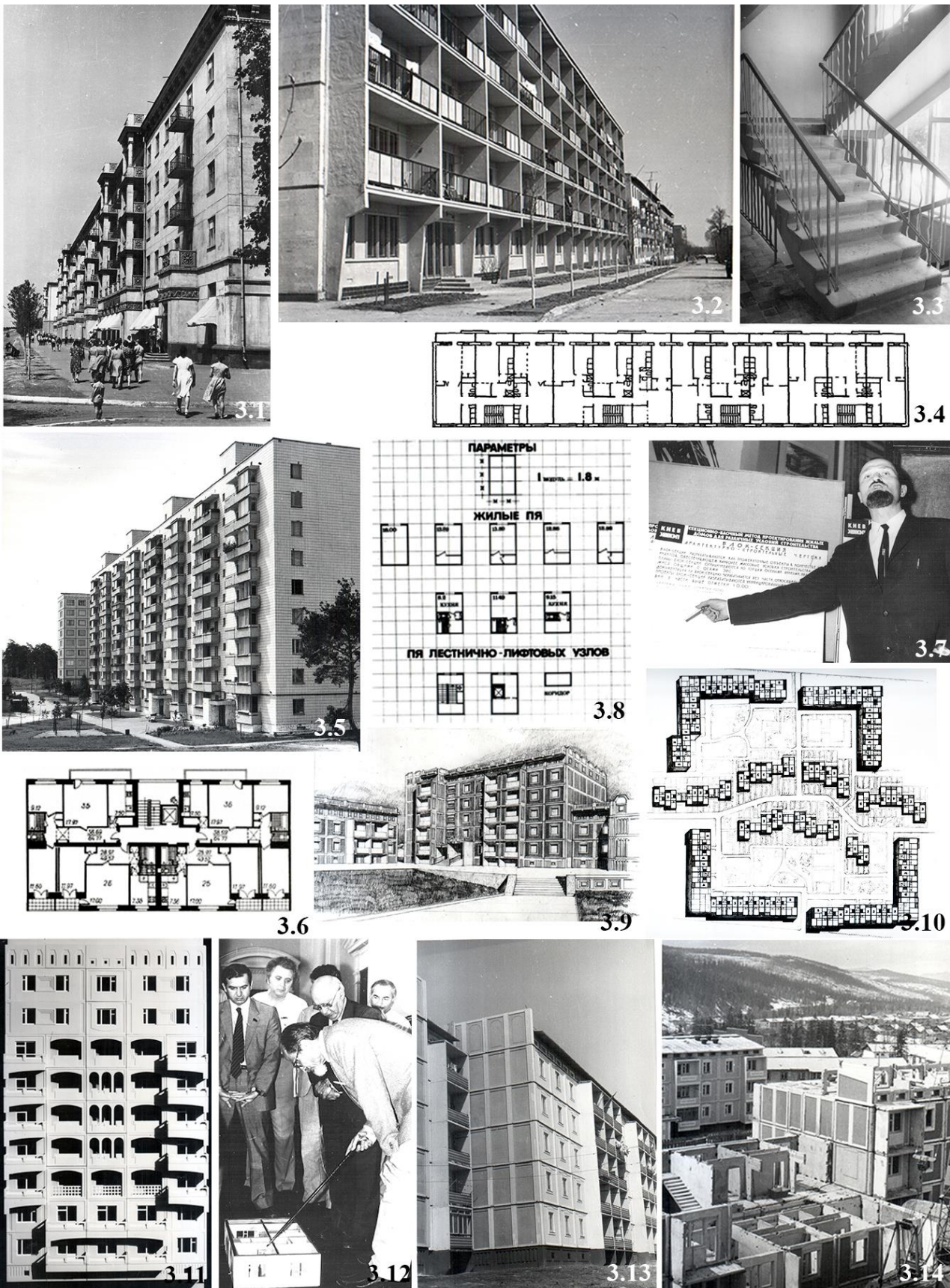
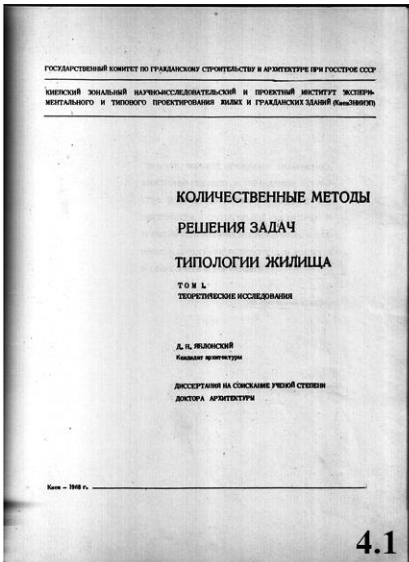
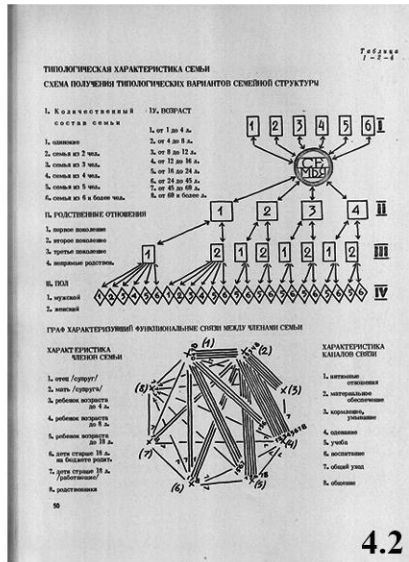

Рис. 3 Житло: 3.1 Житловий будинок з крупних блоків, Жданов, 1952-1954; 3.2 - 3.4 Експериментальний житловий будинок, Київ, 1961; 3.5, 3.6 Серія 87 житлових будинків і блок-секцій; 3.7 Д. Н. Яблонський, 70-і роки; 3.8 - 3.14 Житлові панельні серії системи «Мобіль», розробленої для віддалених районів СРСР, складних і сейсмічних умов, 1981-1985 рр. Матеріали і фото з родинного архіву.

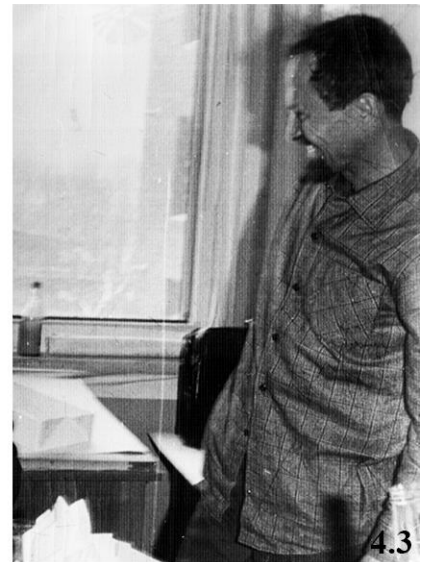
Методи. З середини 60-х, перших серед архітекторів, Д. Н. Яблонський оцінив значення для розвитку архітектурного процесу принципів і методів системного аналізу та моделювання на основі програмування, і став батьком-засновником напрямку в архітектурній науці – системного підходу і математичних методів з використанням ЕОМ. Яблонський вважав, що кількісні методи аналізу та оцінки проектних рішень - є основою вдосконалення масового житлового будівництва. Це була розробка та застосування математичних методів і ЕОМ для типології житлових будинків і процесу оптимізації проектування, розробка алгоритмічних схем для наукових досліджень і оптимізації проектних рішень, оптимізація функціональних рішень житлових секцій. Кількісні методи вирішення різних завдань типології житла надавали можливість застосування точних і логічних закономірностей для різних етапів процесу проектування. Яблонський приймав участь у створенні автоматизованої системи проектування об'єктів масового житлового будівництва (АСПОС). Починаючи з 70-х років сприяв радикальній перебудові всього проектного процесу з широким використанням в проектуванні строгих методів і електронно-обчислювальної техніки. Завдання, які могли вирішуватися за допомогою кількісних методів - це нормування житла, розробка завдань на проектування, впорядкування параметрів, комплексної оптимізації функціональних, конструктивних та інженерних рішень житлових об'єктів [18, С. 104]. Паралельно з ним, над цими задачами працювали його аспіранти і однодумці, які згодом успішно захистили свої наукові роботи [17]. В своїй дисертації він писав: «Разработка строгих количественных методов решения задач типологии жилища позволяет решать их на строго научном уровне, а в дальнейшем перейти к созданию комплексных автоматизированных систем проектирования объектов строительства, объединяющих интеллектуальные возможности, опыт, интуицию и целенаправленность архитектора с точностью, быстродействием и мощной памятью современных ЭВМ» [16, С.212]. І це більше ніж 50 років тому. Але захистити дисертацію на таку незвичну і інноваційну для архітектурної науки тему було вкрай важко, і тільки через 5 років, долаючи нерозуміння і опір науковців старої школи, він, в 1974 р. блискуче захищає докторську дисертацію «Количественные методы решения задач типологии жилища», в якій були закладені основи архітектурної типології житла і кібернетики, і тим самим забезпечив офіційне визнання не тільки правомочності впровадження принципів кібернетики і обчислювальних методів в архітектурне проектування, але і ствердив їх важливість. Потім він активно впроваджував ці методики і програми в наукову і практичну проектну роботу. В моїй дитячій уяві батько того періоду був схожий на Дон Кіхота, якій приречений воювати з вітряними млинами. Мабуть так і було насправді.

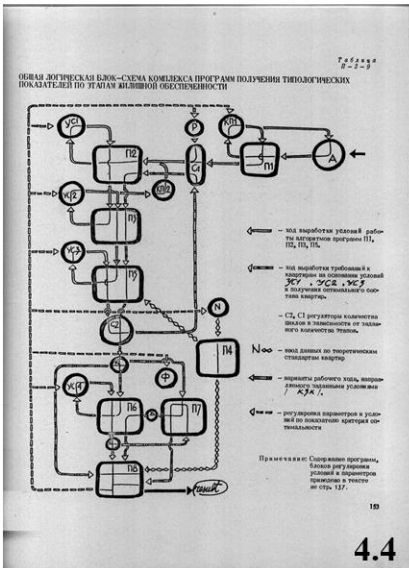
4.1

4.2

4.3

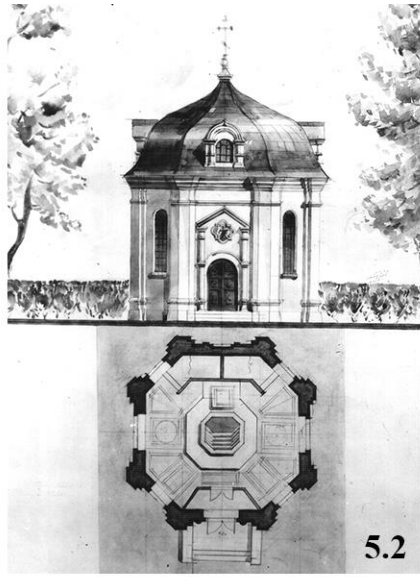
Церкви. З середини 80-х років Дмитро Яблонський, перший серед архітекторів почав проектувати і будувати православні храми в Києві, в Київській, Одеській, Дніпропетровській, Донецькій областях. Найбільше визнання здобув його величний Свято-Георгіївський собор в м. Макіївка, який спочатку передбачалося побудувати в Дарниці м. Києва. Завдяки його зусиллям, наполегливості та безпосередньої допомоги в будівництві, зведені невеличкі храми, церкви і каплиці в Києві, Боярці, Віті Поштової, Терновці та інших місцях України [19, 20].

Проектування і консультації по численних і складних питань будівництва церков Яблонський виконував майже безкоштовно, часто допомагаючи своїми коштами. Вже втрачаючи зір, він особисто виконував проектну документацію, а коли вже не міг креслити, передав цю справу свій донці, Ганні Яблонській, яка закінчувала декілька об'єктів, вже після його смерті. Він їздив на всі об'єкти, що будуються, спілкувався з священиками та прихожанами, допомагав церковним громадам в будівництві храмів та каплиць. Був активним учасником Міжнародної школи церковної архітектури у Львові (1991-1993), де читав лекції з історії та теорії храмоутворення та ділився з архітекторами власним досвідом. Також він став ініціатором і очолив громадську раду з храмового будівництва, яка зіграла важливу організуючу роль в справі проектування та будівництва храмів в Україні. Брав активну участь в проекті відновлення собору Михайлівського та Успенського собору та інших пам'яток архітектури. Тут сталося йому в нагоді доскональне знання спадщини української сакральної архітектури Київської Русі і періоду відродження XVI-XVII ст. в Україні, які він отримав досліджуючи церковні споруди, на початку своєї архітектурної діяльності. Коло замкнулося. І цю роботу він не припиняв до кінця свого життя.

Коли був оголошений конкурс на храм, присвячений 1000-тю Хрещення Русі, він сам розробив свою пропозицію і власноруч виконав експозицію до конкурсу, в якому брали участь багато архітекторів, і в результаті, йому було присуджено I премію. Було вирішено будувати храм в Києві, на Лівому березі. Але не склалося. На території цього комплексу, за проектом Яблонського, була зведена тільки хрестильня і каплиця, присвячена пам'яті жертвам Чорнобиля. А храм все-таки був побудований в м. Макіївці, проектування і зведення якого тривало з 1991 по 2001 роки. Восени 2000 року його запросили до Макіївки на вручення ордена Св. Володимира за будівництво Свято-Георгіївського собору. Вже зовсім сліпий архітектор, під проливним дощем, обійшов весь храм по периметру і сказав своїй донці, яка його супроводжувала в цій поїздки: «Тепер я розумію, який він є насправді: великий і гарний, такий, як я собі його уявляв». Менше ніж за рік його не стало. Храм добудували, і на його стіні повісили дошку в пам'ять храмоупорядника архітектора Дмитра Ниловича Яблонського.

5.1

5.2

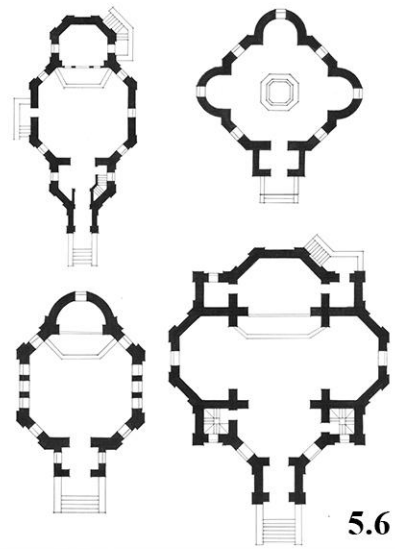
5.3

5.4

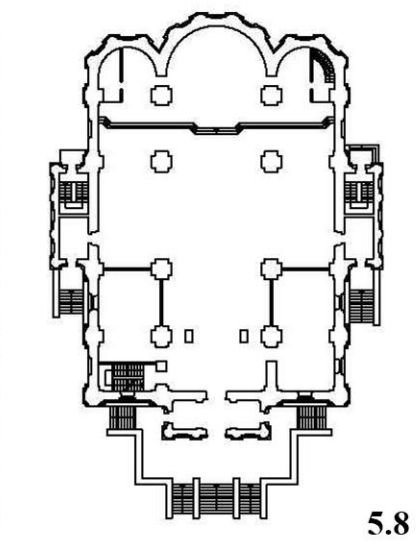
5.5

5.6

5.7

5.8

5.9

Рис. 5 Церкви: 5.1. Яблонський будує каплицю в Дарниці, 1991; 5.2 Проект хрестильні, 1990р.; 5.3 Церква в Виті Поштової, кін. 80-х; 5.4 Проект церкви в Коцюбинському, 90-ті; 5.5. Храм в Боярці, 90-ті; 5.6 Плани церков, 90-ті; 5.7 Свято-Георгіївський собор в м. Макіївка, 1991-2001 рр.; 5.8 План собору; 5.9 Архітектор і його храм, осінь 2000 року. Матеріали і фото з родинного архіву.

Післямова. Не можливо, в межах цієї статті про наукову і творчу діяльність Дмитра Яблонського, надати повне уявлення про все, чим він займався на протязі свого професійного життя. За 20 років, як його не стало, багато що стало забуватися, а щоденників він на жаль не залишив. Тільки книги, статті, фото об'єктів, малюнки, акварелі, креслення, уривчасті нотатки, ненадруковані рукописи. Майже за 55 років свого професійного життя, він дослідив, вивчив, розробив, створив багато чого. Але, можна зазначити, що він був справжнім першопроходьцем в багатьох напрямках архітектурної діяльності, без яких сьогодні ми не уявляємо нашої спеціальності. Один з перших, хто почав відроджувати історію архітектури України, перший серед тих, хто почав вирішувати нагальні потреби українців в комфортному житлі після воєнної руйни. Перший серед архітекторів захопився кібернетикою і зрозумів важливість комп'ютерних технологій в проектуванні. Перший, хто об'єднав типологію, економіку, соціологію, демографію, технологію та організацію в єдиний процес створення житла. І хто, розпочав почав проектувати і будувати церкви в пострадянський період в Україні.

Прошло вже багато років, як його не стало, але всі, хто його пам'ятає, хто працював з ним, товаришував, спілкувався, а таких, на жаль, залишилось дуже мало, всі ці люди, якщо заходить розмова про Яблонського, згадують його доброзичливість, гумор, наполегливість, принциповість і компетентність в професійних питаннях і, безумовно, певну харизму. Він вмів захоплювати своїми ідеями, збирати навколо себе коло однодумців. І багато з цих згадок вже більше схожі на міфи. Але це свідчить про безумовний сильний вплив цієї людини на всіх тих, хто його оточував в різні періоди його життя. Йому було притаманно бачити та осмислювати процеси і сучасні тенденції у всій повноті, встановлювати взаємозв'язок між від політикою, економікою, історією, культурою, соціологією, технологією... і транслювати на процеси, що відбуваються в архітектурі. Він ніколи не заспокоювався, його все цікавило. В 1994 році, після важкої хвороби, він поїхав в США, де фахівців з України знайомили з організацією в сфері житлової нерухомості в США. Всі семінари та зустрічі Яблонський ретельно конспектував, а на «полях» робив свої нотатки про те, як цей досвід можна застосувати в Україні. Він тоді приймав дієву участь у розробці державних програм по забезпеченню громадян України житлом. Це дуже показово. «Во всем дойти до самой сути» - це був його життєвий і професійний девіз.

Всім свої професійним життям Дмитро Яблонський переконливо доказав, що архітектурна діяльність - це неосяжне поле можливостей, де кожний може знайти себе, треба тільки почати осмислювати, аналізувати, вчитися, працювати і створювати, і що саме важливе, любити АРХІТЕКТУРУ, як таку.

Список джерел

1. Яблонський Дмитро. Енциклопедія українознавства: Словникова частина. Львів, 2000, Т.10. С. 3254.
2. Демин Н. М. Дмитрий Нилович Яблонский. *Вісник Української академії архітектури*. Ювілейний випуск №17. Київ: 2002. С. 138-140.
3. Яблонський Д. Перші кроки Академії архітектури УРСР. *З історії Української академії архітектури: додаток до щорічника «Архітектурна спадщина України»*. Київ:1995. С. 8-13.
4. Яблонський Д. Матеріал з українського бароко. *З історії Української академії архітектури: додаток до щорічника «Архітектурна спадщина України»*. Київ: 1995. С. 67-110.
5. Яблонский Д. Н. Порталы в украинской архитектуре. Киев: Издательство АА УССР, 1955. 142 с.
6. Об устранении излишеств в проектировании и строительстве: Постановление ЦК КПСС и Совета министров СССР от 4.11.1955 г. № 1871. URL: <http://sovarch.ru/postanovlenie55/> (дата звернення 20.09.2021).
7. Архітектура українського бароко: акварелі, малюнки, креслення Дмитра Яблонського / редактор та укладач Г. Д. Яблонська. Київ: КНУБА, 2019. 192 с.
8. Яблонська Г. Д. Архітектура українського бароко: акварелі, малюнки, креслення Дмитра Яблонського. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Київ, 2020. Вип. 56. С. 127-136.
9. Яблонский Д. Н. Заводская отделка крупных блоков в решении фасадов жилых зданий. *Вопросы массового жилищного строительства*. Киев: Гос. издательство по строительству и архитектуре УССР. 1958. С. 7-32.
10. Яблонский Д. Н., Латаш М. Я., Цвик В. Г. Жилые дома из крупных бетонных блоков. Киев: Гос. издательство по строительству и архитектуре УССР, 1959. 214 с.
11. Яблонський Д. Н., Шморгун О. О. Жилі будинки з поперечними несучими стінами. *Вісник АБ і А УРСР*. Київ, 1962, вип. 2. С. 15-20.
12. Яблонский Д. Н., Козюлин В. В., Лаврик Г. И. Экономическое обоснование проектных решений жилых домов для строительства в III проектно-строительной зоне. *Массовое жилищное строительство в УССР*. Киев: «Будівельник», 1966. С. 51-69.
13. Агуф М. М., Руссаковский М. Е. Композиция и отделка крупнопанельных жилых зданий. Киев: «Будівельник», 1975. С. 115-116.
14. Яблонский Д. Н. Эффективность внедрения системы КПД «Мобиль» на основе ЭВТ. *Жилая среда и заводское домостроение*. Киев: Будивельник, 1991. С. 127-147.

15. Иноземцева А. С. Качество архитектуры жилых зданий индустриального строительства. Київ: Будівельник, 1989. 123с.

16. Яблонский Д. Н. Количественные методы решения задач типологии жилища: дис. ... д-ра. арх.: 840. / ЦНИИЭПжилища. Москва, 1968. 357с.

17. Яблонский Д. Н., Коберник Г. В. Автоматизация проектирования объектов строительства. *ЭВМ в исследованиях и проектировании объектов строительства*. Киев: «Будівельник», 1970. С. 155-160.

18. Яблонский Д. Н. Количественные методы решения задач типологии жилища (автоматизация проектирования жилища). Киев: «Будівельник», 1971. 104с.

19. Карманова И. Храмы Дмитрия Яблонского. *Строительство & Реконструкция*. 1998. №6 (27). С. 12-13.

20. Карманова И. Храмостроение в Украине. *Строительство & Реконструкция*. 2000. №8 (51). С. 26

References

1. Yablonsky D. (2000). Encyclopedia of Ukrainian Studies: Dictionary Part. [Entsiklopediya ukrayinoznavstva: Slovníkova chastina] Lviv, T.10, pp.3254. (in Ukrainian)

2. Demin N. M. (2002). Yablonsky D. N. Bulletin of the Ukrainian Academy of Architecture [Visnik Ukrayinskoyi akademiyi arhitekturi] Yuvileyniy vipusk #17. Kyiv. pp. 138-140. (in Russian)

3. Yablonsky D. (1995) The first steps of the Academy of Architecture of the UkrSSR [Pershi kroky Akademii arkhitektury URSR] From the history of the Ukrainian Academy of Architecture: supplement to the yearbook "Architectural Heritage of Ukraine". Kyiv. pp. 8-13. (in Ukrainian)

4. Yablonsky D. (1995) Material from the Ukrainian Baroque [Material z ukrainskoho baroko] From the history of the Ukrainian Academy of Architecture: supplement to the yearbook "Architectural Heritage of Ukraine". Kyiv: 1995. pp. 67-100. (in Ukrainian)

5. Yablonsky D. N. (1955). Portals in Ukrainian [architecture Portalyi v ukrainskoy arhitekturi] Kyiv, Publishing House AA USSR. 142p. (in Russian)

6. On elimination of excesses in design and construction: Decree of the Central Committee of the CPSU and the Council of Ministers of the USSR of 04.11.1955, No. 1871 [Ob ustranenií izlishestv v proektirovanií i stroitelstve: Postanovlenie TsK KPSS i Soveta ministrov SSSR ot 4.11.1955. № 1871] URL: <http://sovarch.ru/postanovlenie55/>

7. Yablonsky D. N. (2019). Architecture of Ukrainian Baroque: watercolors, drawings, drafts by Dmitry Yablonsky [Arhitektura ukrayinskogo baroko: akvareli,

malyunki, kreslennya Dmitra Yablonskogo] Editor and compiler Yablonska G. D., Kyiv, KNUCA. 192 p. (in Ukrainian)

8. Yablonska G. D. (2020) Ukrainian Baroque architecture: watercolors, drawings, drawings by Dmytro Yablonsky [Arkhitektura ukrainskoho baroko: akvareli, maliunky, kreslennia Dmytra Yablonskoho] Modern problems of architecture and urban planning. Kyiv, 2020. Issue. 56. pp. 127-136. (in Ukrainian)

9. Yablonsky D. N. (1958) Factory finishing of large blocks in the solution of the facades of residential buildings. [Zavodskaya otdelka krupnyh blokov v reshenii fasadov zhilyh zdaniy] Questions of mass housing construction. Kiev: State Publishing House for Construction and Architecture of the Ukrainian SSR. pp. 7-32. (in Russian)

10. Yablonsky D. N., Latash M. Y., Cvik V. G. (1959) Residential buildings made of large concrete blocks [Zhilye doma iz krupnyh betonnyh blokov] Kiev: State Publishing House for Construction and Architecture of the UkrSSR 214p. (in Russian)

11. Yablonsky D. N., Shmorgun O. O. (1962) Dwelling houses with transverse load-bearing walls [Zhyli budynky z poperechnymy nesuchymy stinamy] Bulletin of AB and A of the UkrSSR. Kyiv, issue 2. pp. 15-20. (in Ukrainian)

12. Yablonsky D. N., Kozyulin V. V., Lavrik G. I. (1966) Economic substantiation of design decisions of apartment houses for construction in the III design and construction zone [Ekonomicheskoe obosnovanie proektnykh reshenij zhilyh domov dlya stroitel'stva v III proektno-stroitel'noj zone] Mass housing construction in the UkrSSR. Kiev: Budivelnyk pp. 51-69. (in Russian)

13. Aguf M. M., Russakovsky M. E. (1975) Composition and decoration of large-panel residential buildings [Kompozitsiya i otdelka krupnopanel'nyh zhilyh zdaniy] Kiev: Budivelnyk pp. 115-116. (in Russian)

14. Yablonsky D. N. (1991) Efficiency of the implementation of system "Mobil" based on electronic computers [Effektivnost' vnedreniya sistemy KPD «Mobil» na osnove EVT] Housing environment and factory building. Kiev pp. 127-147. (in Russian)

15. Inozemtseva A. S. (1989) The quality of the architecture of residential buildings in industrial construction [Kachestvo arhitektury zhilyh zdaniy industrial'nogo stroitel'stva] Kiev: Budivelnyk 123 p. (in Russian)

16. Yablonsky D. N. (1968) Quantitative methods for solving problems of dwelling typology [Kolichestvennyye metody resheniya zadach tipologii zhilishcha] dis. ... Dr. arch: 840. / TsNIIEPzhilishcha. Moscow. 357 p. (in Russian)

17. Yablonsky D. N., Kobernik G. V. (1970) Automation of design of construction objects [Avtomatizatsiya proyektirovaniya ob'yektov stroitel'stva] Computers in

research and design of construction projects. Kiev: Budivelnyk. 155 - 160 pp. (in Russian)

18. Yablonsky D. N. (1971) Quantitative methods for solving problems of dwelling typology (automation of dwelling design) [Kolichestvennyye metody resheniya zadach tipologii zhilishcha. Avtomatizatsiya proyektirovaniya zhilishcha] Kiev: Budivelnyk 104 p. (in Russian)

19. Karmanova I. (1998) Temples of Dmitry Yablonsky [Hramy Dmitriya Yablonskogo] Construction & Reconstruction. No. 6 (27). pp. 12-13. (in Russian)

20. Karmanova I. (2000) Temple building in Ukraine [Hramostroenie v Ukraine] Construction & Reconstruction. No. 8 (51). pp. 26. (in Russian)

Аннотация

Яблонская Анна Дмитриевна, кандидат архитектуры, профессор кафедры информационных технологий в архитектуре, Киевский национальный университет строительства и архитектуры.

Архитектурная деятельность Дмитрия Яблонского.

К 100-летию со дня рождения

Статья посвящается творчеству и деятельности архитектора Дмитрия Яблонского (1921-2001), доктору архитектуры, профессору, члену Союза архитекторов Украины, действительному члену Академии архитектуры Украины. Он был ученый, основатель новых направлений в архитектурных теоретических исследованиях, автор известной книги «Порталы в украинской архитектуре» 1955 г., пионер массового индустриального жилищного строительства, исследователь, организатор научной работы в ведущем институте Украины по экспериментальному проектированию, специалист по количественным методам оценки, моделированию объектов жилищного строительства, общественный деятель и, первый в независимой Украине, кто среди архитекторов, начал проектировать и строить храмы после 1985 года. В статье дается представление об основных направлениях его архитектурной деятельности, а именно: исследованию памятников Украинского барокко Левобережной Украины XVII–XVIII вв.; участию в проектировании первых экспериментальных панельных жилых домов и массовых жилых серий для Украины; разработке основ типологии жилища; применению системных, математических методов и программирования в проектировании жилых зданий; созданию инновационной диссертационной работе «Количественные методы решения задач типологии жилища», 1968 г., участию в разработке государственных программ по обеспечению населения Украины жильем (1990-2000). Яблонский был первый, кто начал проектировать и строить новые сакральные сооружения в постсоветский период в Украине, (1986-2000). Статья

проиллюстрована матеріалами і фото із семейного архива Д. Н. Яблонського.

Ключевые слова: архітектурна діяльність; пам'ятник архітектури; українське барокко; експериментальне проектування; масові житлові серії; типологія жилища; методика проектування; системний підхід; кількісні методи оцінки; храмобудівництво.

Abstract

Yablonska Hanna, Candidate of architecture (Ph.d.), Professor of the Department of Information Technologies in Architecture, Kyiv National University of Construction and Architecture.

Architectural activity of Dmitry Yablonsky. On the occasion of the 100th anniversary of his birth

The article is devoted to the creativity and activities of the architect Dmitry Yablonsky (1921-2001), doctor of architecture, professor, member of the Union of Architects of Ukraine, full member of the Academy of Architecture of Ukraine. He was a well-known scientist, founder of new directions in architectural theoretical research, author of the famous book "Portals in Ukrainian architecture" in 1955, pioneer of mass industrial housing construction, researcher, organizer of scientific work at the leading institute of Ukraine for experimental design, specialist in quantitative methods of assessment. modeling and forecasting of housing objects, a public figure and, the first in independent Ukraine, who among architects began to design and build temples after 1985. The article gives an idea of the main directions of his architectural activity, namely: the study of the monuments of the Ukrainian Baroque of the Left-Bank Ukraine of the 17th – 18th centuries; participation in the design of the first experimental panel residential buildings and mass residential series for Ukraine; the development of the foundations of the typology of dwellings; application of system, mathematical methods and programming in the design of residential buildings; creation of an innovative dissertation work "Quantitative methods for solving problems of the typology of housing", 1968, participation in the development of state programs to provide the population of Ukraine with housing (1990-2000). And also, Yablonsky was the first who began to design and build new sacred buildings in the post-Soviet period in Ukraine (1986-2000). According to his project, was built the Orthodox Cathedral of St. George in the city of Makeyevka (1991-2001). The article is illustrated with materials and photos from the family archive of D.N. Yablonsky.

Keywords: architectural activity; architectural monument; Ukrainian baroque; experimental design; mass residential series; dwelling typology; design methodology; systems approach; quantitative assessment methods; temple building.